פא: חלון פרק שביעי עירובין

בארבעה פרקים כו'. כפ' לותו ולת בנו (חולין דף פג.) מפרש ערב יו"ט הראשון של פסח ויו"ט של עצרת וערב יו"ט האחרון של חג ועכ"ר ר"ה ויו"כ בגליל והא דלא תניא עיו"ט ראשון של חג אומר ר"ת משום דכו"ע טרידי בסוכה ולולב ואין להם פנאי להרבות בשחיטה כל כך: **לעולם** בשלא משך. מלתא דרב הונא דאוקמי כשמשך אתא לפרושי דהייגו משיכה שזיכה לו ע"י אחר ומש"ה לא קאמר אלא דלא הדר ביה כלל:

דבר תורה מעות קונות. פירש בקונטרס דכתיב כפודה מן ההקדש ונתן הכסף וקם לו וק"ו גלוקח מן הדייטו ורש לקים דאמר משיכה מפורשת מן התורה ואין מעות קונות קסבר מהקדש לא יליפינן דכסף קני ליה משום דלא שייכא ביה משיכה דכל היכא דאיתיה בי גזא דרמענא איתא ואין גרלה זה הטעם נכון כ"כ דמ"מ נילף מהקדש שיקנה גם הכסף בהדייטו ואומר ר"י משום דתרתי לא מצי למקני בהדייטו דפרק הלוקח עובר פרתו (בכורות דף יג.) דרש ר' יוחנן מו קנה מיד עמיתך הא לנכרי במשיכה ואם היה קונה משיכה וכסף לר"ל אם כן לנכרי במה יכ"ת הא לנכרי בכסף דקאי אמיד עמיתך דדרש ליה אמשיכה מכל מקום מדנכרי כחד דוקא ישראל נמי כחד דוקא ובכי האי גוונא קאמר התם ועוד מפרש ר"י דהייגו טעמא דמעות קונות דבר תורה דתתם קנין דקרא בכסף מיירי כדאשכחן בכמה דוכתי (ב) קנין בכסף אוכל בכסף תשכירני (דברים ב) שדות בכסף יקנו (ירמיה לב) ואף על גב דכתיב ספר המקנה בנפקא לן ג) מהתם קנין שטר מ"מ תתם קנין בבכל דוכתין הוי בכסף ועוד מוכח קרא דבכסף מיירי דכתיב [ויקרא כה] אל תונו ואמוכר ולגוקח קאי: **שמא** יאמר חישיך נשרפו בעלייה. וא"ת למה עקרו חכמים קנין כסף לגמרי דהוי דאורייתא היה להם לתקן דמבני כסף ומשיכה ותירץ ר"י משום תקנת השוק עשו כן שלא להצריך תרתי משיכה ומעות וכיב"ן מיכן דאם המשיכה לבדה לא תקנה אם כן יאמר הלוקח למוכר נשרפו חיטיך בעלייה ואם תאמר מ"ש כשנתן הלוקח מעות ולא משך יאמר לו המוכר נשרפו מעותיך בעלייה כיון דאין המעות קונות לו ואי לאו תירוץ ריב"ן היינו יכולין לומר דלא מייתינן להכי משום דלא שכיח שיאחר המשיכה לאחר נתינת המעות כיון דאין מעות קונות אבל לפי תירוצו לא נוכל לומר כן דאם כן לא היה לו נמי למימס שמא יאמר הלוקח נשרפו חיטיך בעלייה דלא שכיח שיאחרו המשיכה כסף אחר נתינת המעות דאם כן לא היה קונה וי"ל דמעות נמי דאין יכול להיל אלא בטורמא גדול ועוד אומר ר"י דגבי מעות אין שייך לומר נשרפו מעותיך בעלייה דאפילו הוי עלייהו אומר חנם הא אמרינן בפרק המפקיד (ב"מ דף מב.) דאין להם שמירה אלא בקרקע ואי לא מוחיב להו בסיעותא לגבי טורא כדמוכח התם גבי ההוא דאתיב זחי בגריפתא דאורבני וא"ת והיכי מייתינן שמא יאמר לו נשרפו חיטיך בעלייה הא הוי עלייהו אומר שכר ואם לא יגיל יפלם כי היכי דגבי זחי הוי מוכר עלייהו אומר שכר כדמשמע בפ' האזהב (בס דף מט.) גבי ההוא גברא דיהיב זחי אשומשמי אוקירו אומשמי והדר ביה וא"ל שקול אלא שקוליהו ואגנוב ואמר רבא דכל כה"ג לא מיבעיא דאומר שכר לא הוי כו' משמע דאי לא הוה אומר ליה שקול זחך הוי עלייהו אומר שכר וה"נ גבי חיטיך הוי נמי אומר שכר ואורי"י דלעולם גבי זחי נמי לא הוי אומר שכר אלא אפילו אומר חנם לא מיבעיא דאומר שכר לא הוי ה"פ לא מיבעיא היכא דעוקן לו שכר וקאמר לו שקול זחך דסליק נפשיה מחיוב אומר שכר אלא אפילו אומר חנם לא הוי וכה"ג גרסי בפרק בתרא (בס ע"ב) דא"ל ליהוי הכך זחי גבך פקדון דתשכח לי וא"ל הא ניתא קמך ומסיק עלה לא מיבעיא דאומר שכר לא הוי כו' קאמר ועוד יי"ל דאע"ג דגבי זחי הוי אומר שכר היינו משום דשרי להוליאם ואע"ג דמפקיד מעות אצל בעה"ב מנן בהמפקיד (בס מג.) דלא ישתמש בהן מ"מ מוכר ישתמש בהן כיון דדבר תורה מעות קונות אגיס כמו ויכול להוציא אע"ג דתקין רבנן דלא קני אלא במשיכה: **ה"ג** אמר ר' יהושע ב"ש בל' מקום ששנה רבי יהודה אימתי ובמה במשנתינו אינו אלא לפ"ש דברי חכמים וכ"נ כספרים דגרסי במשנתינו דבכריתתא מצינו דאימתי דרבי יהודה לחלוק בפרק מיסוי הדם (חולין דף פח.) גבי דם הניתז ושעל גבי הסכין ופ"ק דגיטין (דף ז.) גבי המגיא גט בספינה ואין להאריך כאן: [ועי"ע תוס' כילה ט: ד"ה ולא היא ותוס' סוכה מא. בד"ה אמא יגדל ותוס' גיטין ז: ד"ה אמר ותוס' שבועות מח. סד"ה נשבע ותוס' חולין פח. ד"ה רבנן]:

ומודין בשאר כל האדם שזכו לו מעותיו שאין מערבין לאדם אלא מדעתו [ז]אמר רבי יהודה במה דברים אמורים בעירובי תחומין אבל בעירובי חצירות [ח]מערבין לדעתו ושלא לדעתו לפי [ט]שזכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לאדם שלא בפניו: **גמ'** מ"ט דר' אליעזר הא לא משך אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו עשאו ר"א כד' פרקים בשנה [י]דתנן [יא]בד' פרקים אלו משחיטין את הטבח בעל כרחו אפילו שור שוה אלף דינר ואין ללוקח אלא דינר אחד כופין אותו לשחוט לפיכך אם מת מת ללוקח מת ללוקח [יב]הא לא משך אמר רב הונא בשמשך אי הכי אימא סיפא בשאר ימות השנה אינו כן לפיכך אם מת מת למוכר אמאי הא משך א"ר שמואל בר יצחק לעולם בשלא משך הכא במאי עסקינן בשזיכה לו על ידי אחר בד' פרקים אלו דזכות הוא לו זכין לו שלא בפניו בשאר ימות השנה דחובה הוא לו אין חבין לו אלא בפניו [יג]ורב אילא אמר ר' [יד]יוחנן [טו]בד' פרקים אלו העמידו חכמים דבריהן על דברי תורה [טז]דאמר רבי יוחנן [יח]דבר תורה מעות קונות ומפני מה אמרו [יט]משיכה קונה גזירה שמא יאמר לו נשרפו חיטיך בעלייה: ומודים בשאר כל האדם כו': מאן שאר כל אדם אמר רב [כ]בעל הבית וכן אמר שמואל בעה"ב דאמר שמואל ל"ש אלא נחתום אבל בעה"ב קונה ואמר שמואל [כא]ל"ש אלא מעה אבל כלי קונה ואמר שמואל [כב]לא שנו אלא דאמר לו זכה לי אבל אמר ערב לי שליח שויה וקני: אמר רבי יהודה בד"א וכו': [כג]אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יהודה ולא עוד אלא כל מקום ששנה רבי יהודה בעירובין הלכה כמותו אמר ליה רב חנא בגדתאה לרב יהודה אמר שמואל אפילו במבוי שניטלו קורותיו או לחייו אמר ליה בעירובין אמרתי לך ולא במחיצות אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי [כד]הלכה מכלל דפליגי [כה]והאמר ר' יהושע בן לוי כל מקום שאמר ר' יהודה אימתי ובמה במשנתנו אינו אלא לפרש דברי חכמים ולא פליגי והא אנן תנן [כו]נתוספו עליהן מוסיף ומזכה וצריך להודיע התם [כז]בחצר שבין שני מבואות והאמר [כח]רב שיזבי אמר רב חסדא זאת אומרת חלוקין עליו חבריו על רבי יהודה [כט]אלא גברא

דקני: **שאין מערבין לו לאדם אלא לדעתו**. הלכך גבי מתני' כי א"ל זכי לי לא נתכוון אלא לקנות היתנו ולא סמך עליו שיעשה שלוחו ומעות אינן קונות ולא סמכה דעתיה נמלא מערב לו שלא לדעתו אבל אם משך ככר והניחו אצלו לכך שליח עשאו: **עירובי תחומין**. חוב הוא לו שמפסיד לגד האחר ושמא אינו נוח לו: **גמ' בד' פרקים**. דמתרץ ר' יוחנן לקמן דהעמידו בהן מחכמים דבריהם על דין תורה דמעות קונות אף כאן מפני תיקון שכת העמידו דבריהם על דין תורה: **בד' פרקים אלו**. כפ' לותו ולת בנו בחולין (דף פג.) עיו"ט הראשון של פסח ועי"ט של עצרת וערב ר"ה ועי"ט האחרון של חג וערב יוה"כ בגליל: **ואין ללוקח**. כאותו השור אלא דינר שנתן לו דינר מבעוד יום בשוה דינר בשר: **אם מת**. השור אבל הלוקח מה שנתן: **אינו כן**. אין משחיטין אותו על כרחו ואם רצה טבח מחזיר לו את הדינר: **בשזיכה לו**. טבח לוקח בשור זה שוה דינר ע"י אחר שמסר השור לאחר ואמר לו זכה לו (ט) בו בשם פלוני והוא לא עשאו שליח לאותו אחר הזוכה בשבילו: **זכוה הוא לו**. להוציא מעות ולקנות בשר שהכל דרכן בכך: **חוב הוא לו**. שמוציא הוצאות: **דבר תורה מעות קונות**. דכתיב כפודה מן ההקדש (ויקרא כז) ונתן הכסף וקם לו ק"ו גלוקח מן הדייטו: **נשרפו חיטיך**. שנתת לי מעות עליהן הלכך מוקמינן להו בכרשום עליהו וניטלם לאלוינהו: (י)**אכל כלי**. קנין פורה: **בעל הבית**. פרישית טעמא לעיל(י): **אלא דאמר זכה לי**. דלא שוויה שליח אלא כשאר מוכרין דעלמא אבל אם אמר ערב לי שליחא שוויה וסמכה דעתיה דקיימא לן חזקה שליח עושה שלימותו בפרק בכל מערבין (לעיל ד' לב.) הלכך מערב לדעתיה הוא: **אמר שמואל אפילו כמכוי שניטלו קורותיו**. בשכת דמיקל בה ר' יהודה כפ' כל גגות(יא) ואמר מותרין לאותו שכת: **בעירובין**. כל היכא דאייני בהלכות קניית עירוב: גברא

ומודין בשאר כל האדם שזכו לו מעותיו. כלומר אם אמר לו מי שהיה מבחוץ לבית הרי זכה לי בחצר שבין שני מבואות ונתן לו מעות לזכות לו בחצר הרי הם שלו אבל אם אמר לו הרי זכה לי בחצר שלי ונתן לו מעות לזכות לו בחצר שלי הרי הם שלי. אבל אם אמר לו הרי זכה לי בחצר שלי ונתן לו מעות לזכות לו בחצר שלי הרי הם שלו.